

Състояние на бизнеса и

влиятието му върху правата на децата

Българска стопанска камара ~ 2020 г.

Обхват на анализа

Пилотно проучване за България, целящо да анализира актуалното състояние на правата на децата (ПД) и бизнеса в България.

- ✓ **PESTE** и **SWOT** за страната на бизнес средата, която въздейства върху децата
- ✓ Състояние на **КСО** и **Глобалните цели** в контекста на децата
- ✓ **Нагласи и възгледи на младежите** за българския бизнес
- ✓ **Секторен анализ** на ключови индустрии относно влиянието им върху ПД
- ✓ **Общ преглед на основните бизнес асоциации с предмет на дейност КСО**
- ✓ **Идентифициране и оценка на заинтересованите страни** според влиянието им върху ПД

Нагласи на младежите относно българския бизнес

Необходимо е бизнесът да се доближи до младите хора: дуално обучение, стажове, наставничество, учебни посещения, хакатони, състезания с анализ на реални казуси.

Нереалистична картина
за бизнес сектора

Слаба видимост на
дейностите по
корпоративна
отговорност

Успех в бизнеса =
доходоносен растеж +
отговорен бизнес

Възгледи на бъдещите
бизнес лидери за
работното им място

Законодателство, което
не подкрепя КСО и
корпоративни дарения

Несъответствието между
нуждите на пазара и
предлагането на работна
ръка влияе върху
изтичането на мозъци

Липса на подкрепа за
младежкото
предприемачество

Остарели учебни
програми

Правата на децата: секторен анализ

С оглед на пряката им връзка с ПД са избрани 7

икономически сектора:

- ✓ влияние върху **икономиката** (БВП, заетост, износ, ПЧИ)
- ✓ ниво на развитие на **КСО**
- ✓ (не)пряко **влияние и рискове за децата** по веригата на стойността и/или потенциала за разширяване на обхвата чрез основни активи
- ✓ **Възможности** за партньорства със **споделена стойност** с организации, подкрепящи децата и техните права

Бизнес сектори, влияещи както на икономиката, така и на ПД

НИВО 1: силно въздействие върху икономиката, въздействие на пазара върху децата, слабо въздействие на работното място, системна КСО, големи възможности за партньорства със споделена стойност, трябва да бъдат пряко ангажирани с популяризирането на ПД в България.

ИКТ

Хранително-вкусова
промишленост и селско
стопанство

Финанси

НИВО 2: избирателно ангажирани сектори в области, които водят до лишения или предоставят възможности за подобряване на ПД

Туризъм

Текстилна промишленост

Медии

Добивна промишленост

ИКТ: възможности с партньорства със споделена стойност

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО

- **Повишаване на осведомеността:** използване на собствените медии за повишаване на осведомеността относно проблемите, засягащи децата (онлайн насилие, здравословен начин на живот, грамотност в дигиталните медии).
- **Влияние върху политическия сектор:** дигитално разделение, брой училища с дуално обучение, ограничаване на изтичането на мозъци
- **Платформи (БАСКОМ):** насърчаване на уменията за дигитална грамотност при деца и младежи; подобряване на ранга на страната в индекса DESI.

БИЗНЕС ПРАКТИКА

- **Отпечатък на детето:** защита на поверителността и репутацията на детето онлайн, използване на биометрични данни; електронни игри без реклами.
- **Политики:** интегриране на ПД в корпоративни политики/процеси на управление; вграждане на ПД в подбора/прегледа на доставчици; разработване на процеси за справяне със сексуално насилие над деца и материали с онлайн насилие
- **Формиране на пазара:** култура на съобразеното със семейството работно място

ФИНАНСИРАНЕ

- **Стратегически грантове:** обучение на деца, родители и учители относно онлайн безопасността и отговорното използване на ИКТ, подкрепа за факултети по STEM, електронни класни стаи за дигитална грамотност.
- **Ангажиране на служителите:** насърчаване на ИТ грамотността и уменията сред децата и младежите
- **Материален принос:** хардуерни и софтуерни решения

ОСНОВНА ДЕЙНОСТ

- **Иновации:** технология за криптиране и анонимизиране, създаване на персонализирани ИТ решения
- **Експертен опит:** създаване на дигитално съдържание за преподаватели, експертни решения за „Дигитална България 2025“

Храни и селско стопанство: възможности с партньорства със споделена стойност

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО

- **Повишаване на осведомеността:** здравословна храна, кърмене, значение на здравословния начин на живот при децата и младежите; разбиране на информацията върху етикетите (деца и родители)
- **Влияние върху политическия сектор:** по-голямо участие на аграрните училища в дуални програми за обучение

БИЗНЕС ПРАКТИКА

- **Процедури:** вграждане на ПД в подбора/прегледа на доставчици; кодекс за отговорна реклама, Международен кодекс за маркетинг на заместителите на кърмата; одит на етикети
- **Отпечатък върху децата:** постепенно намаляване на потреблението на химикали и вода в производството

ФИНАНСИРАНЕ

- **Стратегически грантове:** насърчаване на здравословен начин на живот; ограмотяване в областта на земеделието
- **Ангажиране на служителите:** обучения за млади фермери
- **Ангажиране на клиентите:** маркетингови кампании, свързани с кауза
- **Непарични дарения:** уязвими деца и деца, засегнати от извънредни ситуации

ОСНОВНА ДЕИНОСТ

- **Иновации:** подобрени екологични принципи при използването на почвата, цифрови решения в селското стопанство; подобряване на информацията върху етикетите на нездравословни храни и напитки
- **Експертен опит:** споделяне на глобално/регионално ноу-хау с веригата на доставките с цел повишаване на техния капацитет и ангажиране на младите фермери

Финанси: възможности с партньорства със споделена стойност

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО

- **Повишаване на осведомеността:** младежко предприемачество, спестявания за деца и финансова грамотност
- **Платформи (ВВА):** достъп до финансови услуги за млади предприемачи

БИЗНЕС ПРАКТИКА

- **Политики:** защита на ПД в условията на прилагане на мерки за сигурност; оценка на риска за ПД при финансиране; оценка на влиянието на подходящите за деца продукти и услуги

ФИНАНСИРАНЕ

- **Стратегически грантове:** проекти, насочени към изграждане на умения сред младежта, насърчаване на младежкото предприемачество и култура на иновациите
- **Ангажиране на клиентите:** съвместни брендиращи дебитни карти, маркетинг, свързан с каузи
- **Ангажиране на служителите:** доброволчество, наставничество, съвместни стажове с икономически училища/факултети с цел повишаване на финансовите възможности на младите хора, грамотност, предприемаческа култура
- **Непарични дарения:** свързани с деца дарения, периодични преводи и дарителски сметки, освободени от банкови такси и комисиони

ОСНОВНА ДЕЙНОСТ

- **Иновации:** вграждане на подход към ПД в проектите за разработка на услуги; дебитни карти тип „Благодетел“ за университети
- **Експертен опит:** укрепване на младежкото предприемачество и финансовата грамотност

unicef

for every child

Изводи и препоръки

Ключово послание на ситуационния анализ за бизнеса

Държавата признава значението на корпоративната отговорност, но **не е успяла да въведе стимули и да коригира националните стратегии**, така че да осигури системна подкрепа за децата чрез КСО дейности

Макар децата да са най-желаната целева група за социални инвестиции на компаниите, като цяло те **не осъзнават, че оказват силно въздействие върху правата на децата** на работното място, в общността, околната среда и веригата на стойността

Основни заключения

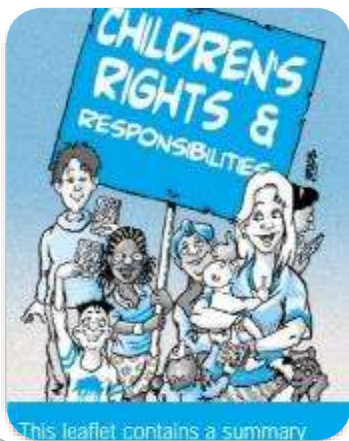
Дисбаланс между стабилната икономика и социалните неравенства

- Благоприятен бизнес климат, но енергийно неефективен и податлив на външни шокове от страните партньори износители
- Регионални различия, неравенства в доходите, отрицателни демографски данни, допринасящи за бедността и тенденциите в миграцията и влияещи отрицателно върху пазара на труда

Значително разминаване между младежта и бизнес сектора

- Слаби дигитални умения и инициативи за младежко предприемачество
- Младежите имат големи очаквания към бизнеса, но компаниите не са отворени за тях с програми за подкрепа и сътрудничество

КСО (като налични документи и бизнес практики) не разпознава ПД

- **Функционални затруднения:** ниска информираност на висшия мениджмънт за това как бизнесът оказва въздействие върху децата, защото е трудно ПД да се обвържат с директни бизнес резултати.
- **Организационни затруднения:** липса на капацитет и ноу-хау в екипа по КСО, които са възложени на отдели по човешки ресурси и връзки с обществеността.
- **Бюджетни затруднения:** компаниите са фокусирани върху COVID-19 и могат да ограничат финансирането на програмите на УНИЦЕФ

Препоръки към КОМПАНИИТЕ

- ✓ Непознаването на бизнес реалностите води до липса на квалифицирана работна ръка и допринася за миграцията и изтичането на мозъци. Ето защо **отговорност** на всяка компания е да **предлага младежки образователни програми** (стипендии, обучение, наставничество, учебни посещения) и да създава сътрудничество с преподаватели (хакатони, състезания, иновационни проекти, младежко предприемачество)
- ✓ Да укрепва гласа на **бизнеса в полза на образователни реформи** и инвестиции (напр. в образователна инфраструктура, технологии, платформи, ресурси)
- ✓ Да провежда **оценки на въздействието на бизнеса върху ПД** и да ги интегрира в корпоративни политики, кодекси за поведение и нефинансови отчети
- ✓ Да разработва кризисни процедури, които защитават/уважават децата и семействата в условията на **извънредни ситуации** (COVID-19)
- ✓ **Да намалява дигиталното разделение (икономическо и териториално) и онлайн насието над деца** трябва да бъдат основни цели в програмата за корпоративна отговорност на ИКТ компаниите
- ✓ Бизнес познанията, технологиите и достъпът могат да осигурят **нови отправни точки** в подкрепа на обществената комуникация, ангажирането на общността и подрастващите, застъпничеството, дейностите по промяна на социалните норми и поведение (напр. справяне със стигмата, насърчаване на приобщаването, участие на деца с увреждания)

Препоръки към БИЗНЕС АСОЦИАЦИИТЕ

- ✓ **Повишаване на осведомеността** за ПД сред бизнеса
- ✓ Проследяване на проекта на БТПП, БСК и АИКБ за **нефинансова отчетност** и включване на ПДПБ във фирмените доклади за устойчивост
- ✓ Включване на ПДПБ **в някои от значимите национални бизнес награди**, свързани с корпоративната отговорност
- ✓ Насърчаване на **съобразена със семейството работна среда**
- ✓ **Популяризиране на** най-добрите примери за работни места, съобразени със семейството и **награждаване на най-добрите и иновативни** практики
- ✓ Провеждане на съвместни проучвания на **практики и фирмени политики в съобразяващи се със семейството компании**
- ✓ Съчетаване на констатациите с проучването в U-Report за въздействието на работното място на родителите върху децата. Събиране на добри практики чрез проучването и тяхното популяризиране заедно с констатациите от проучването като вдъхновение и генератор на идеи за другите, особено за МСП

Детски фонд на Организацията
на обединените нации
УНИЦЕФ в България
www.unicef.org/bulgaria

© Детски фонд на Организацията
на обединените нации
Май 2020 г.

unicef
for every child